

Omin käsin

Näyttely Suomen käsityön museossa 23.1.-28.8.2016

Suomen käsityön museon Omin käsin -näyttely tuo esiin muistoja menneiltä vuosikymmeniltä herätellen retrofiiliksi kävijöissä. Näyttelyssä on poimintoja suomalaisen käsityön, käsiteollisuuden ja muotoilun kehityksestä 1940 – 70 -luvulla. Omin käsin viittaa samannimiseen lehteen, joka käsityöohjeineen ja vinkkeineen eli mukana Suomen sotienjälkeisissä vaiheissa. Se viitoitti tietä onnelliseen ja käytännölliseen arkielämään suurten yhteiskunnallisten muutosten aikana. Aikakauden käsityöaarteet sekä Omin käsin -lehti käsityö- ja elämänohjeineen luovat ainutlaatuisen näyttelykokonaisuuden, jossa ihmeteltävää ja omin käsin tekemistä riittää kaikenikäisille.

"Jospa säästäisitte ompelemalla omin käsin"

Omin käsin -lehti ilmestyi vuodesta 1938 aina vuoteen 1972 asti, jolloin nimeksi vaihtui Tee itse. Omin käsin -lehden käsityömallit, ohjeet ja kaavat suunniteltiin käyttökelpoisiksi kenelle tahansa, ne soveltuivat niin perinteisiin maalaiskoteihin kuin moderneihin kaupunkikoteihin. Lisäksi annettiin vinkkejä ja ohjeita muodikkaaseen pukeutumiseen ja kodin sisustamiseen.

"Pitsinpätkiä, kankaanpaloja ja jäännöslankoja"

Sota-aikana valmistettiin vaatteita ja tarvikkeita sotaväen tarpeisiin Omin käsin -lehden ohjeiden mukaan. Pula-ajalla raaka-aineiden ollessa kortilla ei lannistuttu, vaan keksittiin keinoja korjata, uusiokäyttää ja kierrättää materiaaleja. Oivaltavien ohjeiden avulla vanhoista säkeistä tehtiin pyyhkeitä, lasten lakanoita tai pöytäliinoja. Kankaantähteet kelpasivat vielä nenäliina-aineksiksi. Kauneudesta ei silti tingitty, tehtiin ”Sievää ja sorjaa käytännöllisyyden kumppanina”.

"Oikean harkinnan luomaa kodikkuutta, järjestystä ja kauneutta"

Nousukaudella siirryttiin maalaismiljööstä lähiöihin ja ahtaampiin koteihin. Omin käsin -lehdessä annettiin opastusta pienemmän asunnon käytännölliseen, mutta kauniiseen sisustamiseen. Ajan henkeen kuului, että nainen hoiti kodin ja lapset miehen käydessä työssä. Uusiin tyyppitaloihin, niin sanottuihin rintamamiestaloihin, tehtiin roolien mukainen huonejako. Keittiö suunniteltiin perheenäidin valtakunnaksi ja olohuone oli miehen lepopaikka.

"Kotiemme käsitöiden puolesta"

Omin käsin -lehden pitkäaikainen päätoimittaja käsityöneuvos Tyyne-Kerttu Virkki (1907 – 2000) painotti suomalaisen käsityön juuria, karjalaisuutta ja kansainvälisyyttä. Virkki tuki nuoria suunnittelijoita esittelemällä heidän tuotantoaan Omin käsin -lehdessä ja perustamansa Koti- ja taideteollisuusliike Vokki Oy:n näyttelyissä. Opettajataustainen Virkki antoi käsitöiden ohella hyvään makuun ja tapoihin liittyviä neuvoja. Esimerkiksi ”Kauniita käsintehtyjä nenäliinoja ei koskaan tunne omistavansa liikaa”. Käsityötaidon ja käsitöiden säilyttäminen oli Virkin tärkeä päämäärä, mikä myös toteutui. Omin käsin -näyttelyssä käsityöt kertovat menneestä ajasta, mutta katsoja voi löytää yhtymäkohtia myös tähän päivään. Yhteiskunnallisia muutoksia ja

taloudellisia haasteita, kierrätystä ja kiinnostusta käsillä tekemiseen – nousukautta vai nykypäivää?

Näyttelyn yhteydessä järjestetään luentoja ja kokoontumisia käsitöiden äärellä. Puikot kilisevät ja koukut käyvät 50–60-luvun olohuoneessa Suomen käsityön museossa.

Yhteistyössä Tyyne-Kerttu Virkki -säätiö, Otavamedia Oy ja Omin käsin -kulttuuriluotsit.

Lisätietoja:

Kuva: Teatterimuseo / Ilona Kemppainen

Unelmien kuteita

Teatteripukunäyttely

Suomen käsityön museo 15.9.–4.12.2016

Suomen käsityön museossa on syksyn ajan esillä hurmaava ja värikylläinen pukunäyttely Unelmien kuteita. Näyttelyssä esitellään Teatterimuseon kokoelmassa olevia historiallisten näytelmien ja esitysten asuja eli epookkipukuja 1800-luvun lopulta 2000-luvulle.

Epookkipuvut ovat aikansa ja tekijöidensä tulkintoja tietystä historiallisesta aikakaudesta. Ne eivät välttämättä ole historiallisen tarkkoja pukuja, vaan ne pyrkivät tavoittamaan esitettävän aikakauden tunnelman. Pukuun kutoutuu paitsi kuvattavan aikakauden, myös esitysajan materiaaleja, valmistustapoja ja kauneushanteita. Epookkipuku on siis paljon enemmän kuin vaate, se kertoo historiasta, nykypäivästä, muodista, ihanteista, pukusuunnittelijoista, ompelijoista, mielikuvituksesta ja rakkaudesta teatteriin. Meidän tarvitsee vain osata kuunnella niitä! *Unelmien kuteita* –näyttely tarjoaa pukuelämysten lisäksi näkökulmia näyttämöpukujen kuunteluun.

Näyttelyssä esillä olevat yli viisikymmentä näyttämöpukua edustavat kolmea historiallista tyyliäikakautta: keskiaikaa, renessanssia ja rokokoota. Puvut vievät esiintyjät ja katsojat mukanaan toiseen aikaan ja paikkaan, mutta näyttämöpuvuillakin on oma pitkä historiansa. Esitysten ohjaajat, esiintyjät, pukujen suunnittelijat ja valmistajat ovat tehneet esityksistä ja sen aikakaudesta aina omat tulkintansa. Tästä johtuen esimerkiksi 1950-luvulla tehty renessanssipuku näyttää erilaiselta kuin 1990-luvulla valmistettu, vaikka ne ovatkin saaneet innoituksensa samalta vuosisadalta.

Unelmien kuteita -näyttelyn on Teatterimuseolle suunnitellut ja koonnut TaT Joanna Weckman. Hänen mielestään näyttelyn aarre on Suomen ensimmäisen suuren näyttämödiivan, Ida Aalbergin pariisilaiskorsetti: ”Idan korsetti kertoo aikansa naisnäyttelijöiden tarinaa. On vaadittu valtavaa rohkeutta selittää ennakkoluuloja teatterissa työskentelyä kohtaan. Varhaisten naisnäyttelijöidemme työskentely ei ole ollut helppoa.” Myös Lahden Työväen Teatterin puvut ja esineistö puhuttelevat Weckmania: ”Teatteri toimi vain vuodesta 1920 vuoteen 1930, kunnes kommunistisena pidetty toiminta kiellettiin. Teatteri oli todella köyhä, peltipurkeista tehtiin miekkoja, shampanjapullojen vaaleanpunaisesta kreppipaperisuojuksesta viuhkoja. Sisällissota oli juuri takana ja he halusivat tehdä teatteria ja luoda kauneutta ympärilleen.”

Ihastuttavia näyttämöpukuja on myös mahdollista päästä itse sovittamaan. Näyttelyssä on valikoima kokeiltavia asuja Teatterimuseosta ja Jyväskylän kaupunginteatterista. Kuvaa itsesi tyylikkään peilin edessä ja jaa kuva Suomen käsityön museon Instagramissa!

Voit tutustua omalla mobiililaitteellasi katkelmiin esillä olevien pukujen näytelmistä. *Seinätön museo* -ääniopastus löytyy osoitteesta www.tarinasoitin.fi/unelmienkuteita

Oheisohjelma

Kokeillen kohti unelmien kuteita

Suomen käsityön museo, Jyväskylän kansalaisopiston ja Jyväskylän aikuisopiston käsi- ja taideteollisuusala järjestävät yhteistyössä kurssikokonaisuuden, joka liittyy Suomen käsityön museon Unelmien kuteita -näyttelyyn. Kurssilla kuulet pukusuunnittelijoiden luentoja, kokeilet lyhyissä ja koko päivän kestävässä työpajoissa erilaisia tekstiilitekniikoita.

Kurssikokonaisuuteen liittyy kaksi avointa yleisöluentoa, jotka järjestetään yhteistyössä Jyväskylän kansalaisopiston kanssa ja ne pidetään Suomen käsityön museossa.

[Lue "Kokeillen kohti unelmien kuteita" -kurssin tiedote ja koko ohjelma työpajoineen](#)

Keskiviikko 12.10. 17.30–19.00

Luento: *Kauneuden paino – kankaanpainanta näyttämöpuvuissa*

Pasi Räbinä, pukusuunnittelija

Luennoitsija esittelee useiden näyttämöproduktioiden kautta erilaisilla painokangasmenetelmillä toteutettuja näyttämöpukuja ja kankaita. Hän kertoo ja näyttää esimerkein käyttämiään painokangastekniikoita sekä pohtii materiaalin merkitystä pukusuunnittelijan suunnitteluprosessissa.

Keskiviikko 23.11. 17.30–19.00

Luento: *Inspiroiva matka illuusioon*

Karmo Mende, lavastaja ja pukusuunnittelija

Viron taideakatemiasta valmistunut ja parhaillaan Jyväskylän kaupunginteatterissa lavastajana työskentelevä Karmo Mende kertoo lavastajan työstään niin teatteri-, ooppera- kuin TV–produktioissa. Kaikissa on kyse illuusion luomisesta jolloin materiaalit ja tekniikat on keksittävä aina uudelleen.

Luennoille on vapaa pääsy.

Insta-kilpailu Suomen käsityön museossa 4.12.2016 asti

Suomen käsityön museossa kuka tahansa voi olla teatteridiiva! Unelmien kuteita –näyttelyn ajan museon toisessa kerroksessa pääsee kokeilemaan näyttämöpukuja ja poseeraamaan näyttävästi. Ota selfie itsestäsi näyttämöpuku päällä ja jaa se Instagramissa hashtageillä #unelmienkuteissa ja #suomenkäsityönmuseo.

Englanniksi käytämme hashtagejä #theatraldeams ja #craftmuseum.

[Lue tiedote](#)

Lisätietoja

Näyttelyn sisäänpääsymaksusta (6€) saa kahden euron alennuksen näyttämällä Jyväskylän kaupunginteatterin syyskauden lippua. Vastaavasti näyttelykuittia näyttämällä saa kaupunginteatterin *Ansa*-musikaalin lipusta

kahden euron alennuksen (norm. 36€).